Wetten van.....,

- **houdende regels betreffende het toezicht op Betaaldienstverleners (Wet Toezicht Betaaldienstverleners)**
- **houdende nieuwe regels betreffende het toezicht op Geldtransactiekantoren (Wet Toezicht Geldtransactiekantoren)**

Preadvies
der
Commissie van Rapporteurs

De Commissie van Rapporteurs (hierna te noemen de Commissie) heeft kennis genomen van de onderhavige ontwerpwetten en de daarbij behorende Memories van Toelichting.

De doelen (hoofdbeginselen) van bovengenoemde ontwerpwetten zijn namelijk, dat ernaar wordt gestreefd om de integriteit van het financiële stelsel van Suriname te waarborgen, alsmede het tegengaan van met name de met de financiële sector gerelateerde illegale activiteiten, zoals money laundering en financiering van terrorisme.

Op **woensdag 28 oktober 2026** heeft de Commissie haar eerste vergadering gehouden. Tijdens deze vergadering hebben de deskundigen van de Centrale Bank van Suriname (CBvS) de bovengenoemde ontwerpwetten toegelicht. Hierbij hebben de deskundigen van de CBvS de volgende aandachtspunten aangehaald m.b.t. respectievelijk de ontwerpwet Toezicht Betaaldienstverleners en de ontwerpwet Toezicht Geldtransactiekantoren:

- Hoe verhoudt de **ontwerpwet Toezicht betaaldienstverleners** zich tot de doelstelling die de CBvS heeft in het betaal-ecosysteem? De CBvS heeft hierin twee rollen. Een rol als toezichthouder op financiële instellingen en aan de andere kant heeft de bank dus ook een belangrijk deel van het betaal-ecosysteem dat loopt via de CBvS en dat is het SNAP systeem.
- Deze ontwerpwet kan gezien worden in het kader van toezichtwetgeving voor de verschillende typen financiële instellingen. Hierbij waren er nog 2 (twee) gaps die gevuld moesten worden. Met de aanname van de wet Toezicht Virtuele Activa Dienstverleners in augustus van dit jaar, werd 1 gap gedicht. Maar de andere gap die er nog is in ons betaal-systeem is dat er voor nieuwe toetreders op de markt en toetreders die niet per se een bank kunnen of willen zijn, er nog geen wetgeving is vastgesteld. Als voorbeeld is aangehaald de aanbieders van e-wallets. Deze aanbieders vallen onder de wet Toezicht Kredietwezen. Wat betekent dat alleen banken deze dienst mogen verlenen;

- Deze ontwerpwet zorgt ervoor dat een vergunning kan worden aangevraagd door partijen die op de markt zouden willen toetreden als betaald dienstverlener. In het Engels is dat de payment service provider;
- Ook in het kader van financiële inclusie, kan deze wet een grote impuls bieden om in de markt meer competitie te maken, dat er meer marktwerking is op het innoverend gebied. En tegelijkertijd zorgen we dus ervoor dat er partijen op de markt kunnen komen die ons betaalsysteem verder kunnen ontsluiten;
- Bestaande betaaldienstverleners zoals BNets, zullen dan formeel onder de regulering van de CBvS kunnen vallen;
- Het belangrijkste concept van deze wet, is dat we dus de zogenoemde systeemdienstverleners onderscheiden van de betaaldienstverleners. En de betaaldienstverleners zijn dus partijen die wat minder regulering op zich hebben. Naarmate die betaaldienstverlener groeit, krijgt die ook een groter marktaandeel, waardoor die ook aan de volledige set aan regelgeving zal moeten voldoen, net zoals een systeemdienstverlener.
- Wat ook in deze wet is opgenomen is de PSD (Payment Service Directive) richtlijn waarbij er een onderscheid wordt gemaakt in typen dienstverleners die zich bezighouden met digitale betalingen;
- Deze wet beoogt ook om ruimte te bieden dat bedrijven die initiatiediensten willen aanbieden, hun intrede doen in Suriname, wellicht internationale partijen, maar ook dat onze eigen bedrijven daar producten op kunnen gaan bouwen;
- Er zal nog een nota van wijziging komen omdat er tussen september 2024 en nu, een paar AML-aanbevelingen zijn uitgekomen, die in de ontwerpwet verwerkt moeten worden;
- De verschillende richtlijnen zijn in voorbereiding. Een van de redenen waarom de richtlijnen nog niet afgerond zijn, was om de feedback aan te horen en om na te gaan hoe de CBvS die wellicht ook zouden kunnen meenemen. Als de richtlijnen in concept af zijn zullen die ook gedeeld worden met de commissie;
- De belangrijkste richtlijnen zijn er al, die van toepassing zullen zijn op de kleine en grote betaaldienstverleners. Voor de start-ups moeten nog additioneel de parameters worden vastgesteld.
- Een ander concreet set van richtlijnen die er al is, is dat van de type dienstverlening dat wordt verzorgd (vb. de aanbieders van e-wallets). Er zijn zeven verschillende type betaaldienstverlening. Aan de hand van de type betaaldienstverlening zullen aan voorwaarden moeten worden voldaan;
- Het vergaren van data op dit gebied in Suriname is een hele grote uitdaging. Het is moeilijk om aan de nodige data te komen. Er is toen gekeken naar de Caraibische regio en bij deze wet is ook hulp verkregen vanuit de Wereldbank m.b.t. data en adviezen op welke manier deze wetgeving geïmplementeerd zou kunnen worden zodat het zou werken in de Surinaamse situatie ten voordele van de samenleving;
- De wet, als deze uiteindelijk wordt aangenomen, beoogt de presidentiële resolutie van 2015 over het SNAPS betaalsysteem te vervangen. In die resolutie staat er dat de CBvS een betaalsysteem mag opereren. En als tweede staat er in dat de bank ook toezicht mag houden op de markt. In de eerste instantie lijkt dat een tegenstelling toezicht te houden op onszelf. Als we kijken naar best practices op

de wereld, blijkt dus dat iedere centrale bank op de wereld, een betaalsysteem opereert. En waarom dat gebeurt, is omdat het belangrijkste betaalsysteem, dat is de RTGS, dat zorgt met name voor de grote transacties tussen alle verschillende partijen in het systeem. Dat hebben we dus ook zelf aan juristen van de Wereldbank gevraagd en het blijkt dus dat dat de plek is op de wereld om een betaalsysteem, de RTGS, te mogen draaien en vanwege de continuïteit die ook in dat systeem moet zijn. Daarnaast hebben we ook ons fast payment systeem. In sommige landen wordt dat ook door de centrale bank gedraaid. Een groot voorbeeld is natuurlijk wat heel erg vaak in het nieuws komt, is nu PIX van Brazilië;

- De internationale richtlijnen en regelgeving m.b.t. toezicht op het gebied van betaaldienstverleners, wordt verdeeld in 2 facetten:
    - micro prudentieel toezicht op de specifieke betaaldienstverlener en dat is de betaaldienstverlener waarover deze wetgeving vooral gaat;
    - het tweede onderdeel wordt supervision genoemd dat is het oversight gedeelte dat gaat over het betaal ecosysteem als geheel.
- De bank is ook bezig met een concept richtlijn, om het interoperability framework breder te maken dan alleen voor banken. Daarvoor is deze wet ook noodzakelijk;
- De ontwerpwet is noodzakelijk vanwege de veranderingen op financieel gebied en de verscherpte toezicht van de CBvS, gelet op de aanbevelingen van het CFATF;

- De **ontwerpwet Toezicht Geldtransactiekantoren** is een verbeterde versie van de huidige wet Controle Valutaverkeer en Transactiekantoren;
- In de ontwerpwet zijn er definities opgenomen zoals 'agentschap'. Voorheen waren slecht 'filialen' opgenomen in de wet. Agentschappen heb je bij de geldovermakingskantoren, terwijl de wisselkantoren verschillende vestigingen hebben. Die bestaan uit hoofdvestigingen en filialen;
- De definitie van 'gekwalificeerde deelneming' is ook bijgesteld;
- In artikel 3 lid 2 is opgenomen dat het verboden is dat een geldtransactiekantoor de functie van een geldtransactiekantoor uitoefent zonder voorafgaande vergunning van de bank. Dat wil dus zeggen dat de bank de enige instantie is die bevoegd is vergunningen te verstrekken;
- Een bijzonderheid in artikel 4 is dat geldovermakingskantoren, behalve van de CBvS ook een bijzondere beschikking van de Deviezencommissie nodig hebben om hun geldovermakingstransacties te verrichten. Dat is er niet bij de wisselkantoren.
- Vervolgens zijn er in artikel 4 verschillende sub-onderdelen opgenomen w.o. adequate analyses van de risico's m.b.t. money laundering, terrorismefinanciering, corruptie, belangenverstrengeling van aanvragers, beoogde dienstverlening etc.;
- In artikel 16 zijn sub j en sub k toegevoegd. Sub j heeft gehandeld tegen de richtlijnen van de bank in zaken transacties met insiders en verbonden partijen. Dit lid is dus toegevoegd. Aanwijzingen of vermoeden dat iemand of een persoon betrokken is bij money laundering praktijken of terrorismefinanciering, corruptie, handel met voorwetenschap en of marktmanipulatie. Deze zijn dus aanbevelingen van de CFATF die zijn toegevoegd;
- In hoofdstuk 5 zijn er in artikel 23, de leden 4 en 5 toegevoegd, die te maken hebben met de rol van de externe accountant;

- De CBvS zal aan de hand van verschillende artikelen ook richtlijnen uitgeven omdat niet alles in de wet kan worden opgenomen. Er zijn momenteel reeds richtlijnen in concept af m.b.t. de jaarrekening. In de wet van 2012 is opgenomen dat de CBvS een format moet uitgeven, maar sindsdien is dit niet gebeurt. Aan de hand van de jaarrekening wil de CBvS de wisselkantoren reguleren conform de gestelde richtlijnen;
- In de wet van 2012 is ook opgenomen dat wisselkantoren een goedkeurende verklaring moeten hebben bij het indienen van de jaarrekening. Hiermee konden ze alsnog een rekeningnummer openen bij de banken. In de ontwerpwet is dat gedeelte van een goedkeurende verklaring geschrapt. Wel moeten ze beschikken over een controleverklaring, waarbij hun jaarrekening gecontroleerd is geworden door een externe accountant. De onder toezicht staande instellingen die niet gelijk over een gecontroleerde verklaring kunnen beschikken moeten dan wel alvast een plan van aanpak indienen bij de CBvS.
- De belangrijkste aanpassingen in die wet zijn de integriteitsvereisten voor bestuurders.
- De CBvS heeft niet expliciet alles in details geregeld in diverse artikelen. Er zijn kapstokartikelen ten aanzien van waar een bestuurder of een RVC moet voldoen. Dat wordt dan nader bij richtlijn uitgewerkt. De reden waarom daarvoor is gekozen is omdat de CFATF-aanbevelingen vaak ook weer wijzigingen hebben. Om dat zo snel mogelijk door te voeren om te voldoen aan hun vereisten, heeft de CBvS gekozen voor het uitvaardigen van richtlijnen. Anders zou het betekenen dat die aanpassing in de wet zou moeten plaatsvinden en dan moet het weer naar het parlement gaan. Indien de behoefte aanwezig is en er een aantal wijzigingen zijn, dan zullen er uiteindelijk wetwijzigingen gepleegd moeten worden. Alles tussenweg is gekozen voor het vaststellen van richtlijnen.

De commissie heeft t.a.v. de ontwerpwetten, de volgende vraag- en aandachtspunten aan de orde gesteld:

- In artikel 43 van de ontwerpwet Toezicht Betaaldienstverleners, is niet specifiek opgenomen welke richtlijnen zullen worden uitgevaardigd door de CBvS;
- Zijn deze richtlijnen al vastgesteld? Welke type richtlijnen zullen er komen?
- Is er data beschikbaar van het aantal betaaldienstverleners die al actief zijn in Suriname? Gaat de CBvS op basis van deze data de richtlijnen vaststellen?
- De CBvS kan zelf een elektrische betaalsysteem beheren en tegelijkertijd toezicht houden op andere betaaldienstverleners Hoe voorkom je dat er hierdoor een belangenverstrengeling plaatsvindt en dat particuliere aanbieders een eerlijke behandeling krijgen?
- Artikel 36 en 37 van de ontwerpwet Toezicht Betaaldienstverleners gaan over de beveiligingssysteem. Welke concrete bescherming krijgt de burger wanneer geld door hacking, identiteitsfraude of andere technische storing, van hun e-wallet is verdwenen? Wie draagt de financiële verantwoordelijkheid?
- Het is van belang dat de inter-connectie tussen de verschillende betaaldienstverleners in place moet zijn voor een goede dienstverlening. In de wet

is niet geregeld de technische vereisten waaraan voldaan moet worden zodat de kwaliteit van de dienstverlening gegarandeerd blijft;
- Een geldtransactie tussen verschillende banken duurt tegenwoordig nog veels te lang. Komt er nog verbetering in deze situatie?
- De Telecommunicatie Autoriteit Suriname (TAS) moet ervoor zorgdragen dat de verschillende betaaldienstverleners middels interconnectie, met elkaar verbonden moeten zijn. Dit moet op lange termijn ervoor zorgdragen dat het betalingsverkeer zich gaat vereenvoudigen.
- Er bestaat bezwaar tegen het nader uitvaardigen van richtlijnen door de Centrale Bank van Suriname (CBvS) zoals opgenomen in de ontwerpwetten. Voorgesteld wordt om de richtlijnen direct in de wet op te nemen. Ook moet aangegeven worden binnen welke kader de richtlijnen worden uitgevaardigd door de CBvS. Hiermee moet voorkomen worden dat er algemene kapstok artikelen worden gemaakt m.b.t. het afvaardigen van richtlijnen;

Op basis van het gestelde vraagt de Commissie, De Nationale Assemblée om in het kader van het vooronderzoek van deze ontwerpwetten bijeen te komen.

Paramaribo, 03 november 2026

R. Cotino (Vz)

C. Wang

A.Gajadien

S. Betterson

D. Hoever

M. Marengo

R. Sapoen

Het 7e lid van de CvR / hebben dit preadvies / eindverslag niet mede-ondertekend, wegens afwezigheid